

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	Для всіх
Спеціальність	Для всіх (окрім 231 Соціальна робота)
Освітня програма	Для всіх
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	очна (денна) / дистанційна / змішана
Рік підготовки, семестр	2 курс, осінній/весняний семестри
Обсяг дисципліни, розподіл годин за аудиторними заняттями та самостійною роботою	2 кред. ЕКТС/60 годин лекції – 18 годин, семінарські – 18 годин, самостійна робота – 24 години
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік / модульна контрольна робота
Розклад занять	Лекції, семінарські заняття
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	https://psy.kpi.ua/vikladachi/

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Враховуючи важливість соціально-психологічних знань для сучасної людини, що дають змогу кожній особистості здійснювати власну діяльність в різних сферах суспільного життя, враховуючі правові та моральні норми та цінності суспільства, створено курс «Соціальна психологія».

Навчальна дисципліна складається з лекційних занять, в яких міститься цікава теоретична інформація про соціальну психологію, наводяться приклади (результати досліджень, психодіагностичні тести, результати експериментів), надається велика кількість практичних порад, які студенти можуть застосовувати на практиці.

Комунікація з викладачем можлива і заохочуватиметься на навчальних заняттях, а також в межах консультацій з викладачем, які проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки.

Відповідно до вимог ОПП **метою дисципліни** є формування у студентів здатностей:

- оцінювати власні пізнавальні процеси, психологічні стани та почуття з метою забезпечення ефективної і безпечної діяльності;
- організовувати власну діяльність як складову колективної діяльності;
- здійснювати психологічний аналіз складних ситуацій взаємодії «особистість-суспільство», «особистість-соціальна група», «особистість-особистість»;
- використовувати знання, поглиблювати їх та розвивати критичне мислення;
- рефлексувати особисті знання.

Завданням дисципліни є формування таких результатів навчання:

знань про:

- основні категорії соціальної психології,
- найбільш відомі напрямки розвитку соціальної психології,

- основні методи соціально-психологічного дослідження,
- особливості психології особистості,
- засоби та способи соціально-психологічного впливу в процесі спілкування,
- особливості групової діяльності,
- психологічні особливості великих соціальних груп та масових явищ,

уміння:

- ефективно будувати процеси комунікації,
- аналізувати власну діяльність як складову колективної діяльності,
- визначати різні групові явища та характеризувати їх,
- аналізувати соціально-психологічну природу конфліктів, розробляти рекомендації щодо їх корекції та врегулювання.

В результаті засвоєння дисципліни студенти зможуть:

- використовувати основні положення соціально-психологічної науки при вирішенні професійних завдань;
- аналізувати соціально-значущі проблеми та процеси;
- використовувати знання теорій соціальної психології;
- використовувати соціологічні методи дослідження для вивчення актуальних соціальних проблем, ідентифікації потреб та інтересів соціальних груп.
- критично оцінювати власні переваги та недоліки, обирати шляхи та засоби удосконалення переваг та подолання недоліків;
- враховувати загальні, специфічні закономірності та індивідуальні особливості психічного розвитку, особливості регуляції поведінки та діяльності людини на різних вікових етапах;
- коректно вирішувати конфліктні ситуації;
- формувати ефективні комунікації;
- створювати та підтримувати сприятливий психологічний клімат в колективі.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни студенту бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами наукових інститутів та бібліотек.

Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує знання з інших освітніх і наукових галузей: філософії, менеджменту, історії тощо. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця дана навчальна дисципліна тісно пов'язана з іншими дисциплінами: «Соціологія», «Політологія», «Соціальна філософія».

Дисципліна перебуває у певному зв'язку з іншими дисциплінами соціально-логіко-гуманітарного блоку, що створюють загальну світоглядну і методологічну основу для сприйняття студентами змісту пропонованої дисципліни.

Вивчення дисципліни дозволить ефективніше опанувати дисципліну магістерського рівня «Педагогіка вищої школи».

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до психології. Психічне відображення

Тема 2. Вступ до психології. Діяльність

Тема 3. Предмет, об'єкт і структура соціальної психології

Тема 4. Соціальна психологія особистості

Тема 5. Загальна характеристика міжособистісного спілкування

Тема 6. Психологія міжособистісної взаємодії

Тема 7. Соціальна психологія малої групи

Тема 8. Соціальна психологія міжгрупових відносин

Тема 9. Психологія великих груп

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1. Базова література

1. Соціальна психологія [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська та ін. ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,02 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 254 с. – Назва з екрана. – URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/27765>
2. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів / В.В. Москаленко ; Міністерство освіти і науки України ; Академія педагогічних наук України ; Інститут психології ім. Г.С. Костюка. – Вид. 2-ге, виправл., доповн. – Київ : Центр учбової літератури, 2008. – 688 с. – URL: https://dut.edu.ua/uploads/l_1473_26865900.pdf

4.2. Допоміжна література

1. Агеев В. С. Психология межгрупповых отношений. М. : МГУ, 1983. 144 с.
2. Андриенко Е. В., Слостенин В. А. Социальная психология : учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений ; под ред. В. А. Слостенина. М. : Академия, 2000. 264 с.
3. Битянова М. Р. Социальная психология: наука, практика и образ мыслей : учеб. пособ. М. : ЭКСМО-прес, 2001. 576 с.
4. Варій М. Й. Психологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Вид. 2-ге. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 288 с.
5. Воляннюк Н. Ю., Ложкін Г. В. Личность как субъект организации времени. Журнал практикующего психолога. 2011. № 8. С. 45–55.
6. Горбунова М. Ю. Социальная психология. М. : Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2006. 223 с.
7. Горелов И. Н., Зюзько М. В. Умеете ли вы общаться? М. : Просвещение, 1991. 160 с.
8. Гулевич О. А. Психология межгрупповых от ношений : учебн. для бакалавриата и специалитета. М. : Изд-во Юрайт, 2017. 341 с.
9. Гуменюк О. Психологія Я-концепції. ВЦ ТНЕУ : Економічна думка, 2002. 186 с.
10. Ефимова, Н. С. Социальная психология : учебн. для СПО. М. : Юрайт, 2016. 442 с.
11. Журавлев А. Л. Психология совместной жизнедеятельности малых групп и организаций. М. : Социум, 2001. 288 с.
12. Журавлев А. Л. Психология совместной деятельности. М. : Институт психологи РАН, 2005. 640 с.
13. Журавлев А. Л., Соснин В. А., Красников М. А. Социальная психология : учеб. пособ. М. : Форум, 2011. 496 с.
14. Занковский А. Н. Психология организационного лидерства: в поисках корпоративной синергии. М. : Изд-во «Литера», 2015. 300 с.
15. Кара-Мурза С. Г. Манипуляция сознанием. Век XXI. М. : Изд-во Эксмо, 2015. 464 с.
16. Коваленко А. Б., Корнев М. Н. Соціальна психологія : підручник. Київ : Геопринт, 2006. 400 с.
17. Кононець М.О. Психологія професійної моральності підприємця : теорія та сучасна практика : монографія. – К. : ДІЯ, 2013. – 165 с.
18. Крысько В. Г. Социальная психология : курс лекций. М. : Омега – Л, 2006. 352 с.
19. Крысько В. Г. Социальная психология : учебн. для бакалавров. Изд. 4-е, перераб. и доп. М. : Изд-во «Юрайт», 2014. 553 с.
20. Лебон Г. Психология народов и масс. М. : Академический проект, 2011. 238 с.
21. Ложкін Г.В., Повякель Н.И. Практическая психология конфликта: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2000. – 256 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/25821>
22. Ложкін Г. В., Сьомін С. В., Кисельова Т. В. Конфлікти у сумісній діяльності. Київ : Сфера, 1997. 95 с.
23. Ложкін Г. В., Воляннюк Н. Ю., Солтик О. О. Психологія праці. Хмельницький : ХНУ, 2013. 191 с.
24. Ломов Б. Ф. Психическая регуляция деятельности. М. : Изд-во ИП РАН, 2006. 624 с.
25. Морозов А. В. Деловая психология. Курс лекций : учебн. для высш. и средн. спец. учебн. заведений. СПб. : Союз, 2000. 576 с.
26. Москальова А. С., Москальов М. В. Методи психодіагностики. Київ : ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. 312 с.
27. Мудрик А. В. Социализация человека : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений. Изд. 3-е, испр. и доп. М. : Изд-во Московского психолого-социального ин-та, 2011. 624 с.
28. Немов Р. С., Алтунина И. Р. Социальная психология : краткий курс. СПб. : Питер, 2009. 208 с.
29. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія. Київ : Либідь, 2004. 576 с.
30. Основы соціальної психології : навч. посібн. / О. А. Донченко та ін. ; за заг. ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Міленіум, 2008. 495 с.
31. Парыгин Б. Д., Евсевичев В. И. Общественное настроение ; под ред. В. И. Евсевичева. М. : Мысль, 1966. 327 с.
32. Пиз А., Пиз Б. Язык телодвижений. Как читать мысли окружающих по их жестам. М. : Эксмо, 2017. 448 с.
33. Платонов К. К. Что изучает общественная психология. М. : Знание, 1981. 46 с.
34. Позднишев Є. В. Імідж у спорті: психологічний ракурс аналізу. Київ : ІП ім. Г. С. Костюка, 2018. 412 с.
35. Поршнев Б. Ф. Социальная психология и история. М. : Наука, 1979. 232 с.
36. Психология толп / сост. А. К. Боковиков. М. : Ин-т психологии РАН, КСП+, 1998. 416 с.
37. Роджерс К. Р. Взгляд на психотерапию. Становление человека / Пер. с англ. М. : Прогресс, 1994. 480 с.

38. Руденский Е. В. Социальная психология : курс лекций. М. : ИНФРА-М, 1997. 224 с.
39. Соколов С. В. Социальная конфликтология: учеб. пособ. для вузов. М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. 327 с.
40. Соснин В. А., Красникова Е. А. Социальная психология : учебн. М. : ФОРУМ, 2018. 335 с.
41. Социальная психология / под ред. Е. С. Кузьмина, В. Е. Семенова. Л. : Изд. ЛГУ, 1989. 287 с.
42. Социальная психология / сост. Р. И. Мокшанцев, А. В. Мокшанцева. М. : Инфра-М, 2001. 408 с.
43. Социальная психология : учеб. пособ. М. : ПЕР СЭ, 2002. 351 с.
44. Степанов А. А. Речь и язык. Общая психология: учеб. пособ. / под ред. В.В. Богословского и др. Изд. 3-е, перераб. и доп. М. : Просвещение, 1981. С. 258-270.
45. Столяренко, Л. Д., Столяренко В. Е. Социальная психология : учеб. пособ. для приклад. бакалавриата. Изд. 4-е, перераб. и доп. М. : Изд-во «Юрайт», 2016. 219 с.
46. Узнадзе Д. Н. Установка у человека. Проблема объективации. Психология личности в трудах отечественных психологов. СПб. : Питер, 2000. С. 87–91.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань, завдання на СРС
1	<p>Тема 1. ВСТУП ДО ПСИХОЛОГІЇ. ПСИХІЧНЕ ВІДОБРАЖЕННЯ</p> <p>Психічне відображення. Рефлекторна природа психіки.</p> <p>Відображувальна діяльність людини засадово зумовлена рефлекторною діяльністю мозку. Фундатором вчення про рефлекторну природу психіки є видатний фізіолог І.М.Сеченов. Ця діяльність виникає в процесі взаємодії індивіда з оточенням, що здійснюється завдяки рефлекторній діяльності мозку. Вчення І.М. Сеченова про рефлекторну природу психіки далі розвинув І.П.Павлов у своєму вченні про вищу нервову діяльність. Рефлекс – це відповідь організму на подразнення, яка здійснюється за допомогою нервової системи. Рефлекторна діяльність – головна форма діяльності нервової системи. Розрізняють два різновиди рефлексів: безумовні, з якими жива істота народжується, та умовні які виробляються у неї після народження, в процесі життя.</p> <p>Історичний розвиток психіки (філогенез). Стадії розвитку психіки.</p> <p>Серед живих істот виділяють 4 рівні розвитку психіки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сенсорний – змістовна орієнтовка відбувається лише у межах одного психічного процесу – відчуття 2. Перцептивний -- змістовна орієнтовка відбувається у межах двох психічних процесів – відчуття і сприймання 3. Інтелектуальний – змістовна орієнтовка відбувається у межах відчуття, сприймання і мислення 4. Свідомість. <p>Розвиток психіки в онтогенезі.</p> <p>Основні функції психіки.</p> <p>Свідомість. У процесі еволюції живих істот психіка як відображення об'єктивної дійсності в мозку розвивалася залежно від умов життя того чи іншого виду живих істот, набувала дедалі складніших форм. Найвищим рівнем її розвитку є властива людині свідомість.</p> <p>Суб'єктивне відображення дійсності. Свідоме та несвідоме в психічній діяльності людини.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> І. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Охарактеризуйте етапи розвитку психіки в філогенезі. 2. Визначте механізми відображувальної діяльності на різних стадіях розвитку психіки. 3. Визначити функції психіки. 4. Охарактеризувати структуру вивчення психічних явищ.
2	<p>Тема 2. ВСТУП ДО ПСИХОЛОГІЇ. ДІЯЛЬНІСТЬ.</p> <p>Психологія пояснює виникнення людської свідомості суспільним способом буття людей і трудовою діяльністю, що спричинила її розвиток. Поряд з двома джерелами поведінки – спадково закріпленою програмою та власним досвідом самого індивіда – виникло третє джерело, що формує людську діяльність, – трансляція та засвоєння суспільного досвіду.</p>

	<p>Діяльність - це активність людини, що має усвідомлюваний характер і спрямована на досягнення поставленої мети, що визначається потребою. Співвіднесення особистості з категорією діяльності.</p> <p>Сутність суб'єктно-діяльничого підходу. Особливості розвитку психіки та особистості людини в діяльності та впливу індивідуально-психологічних особливостей особистості на її діяльність.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дати характеристику активності особистості та її джерел. 2. Проаналізуйте співвідношення свідомості та діяльності. 3. Розкрийте зміст процесів інтеріоризації та екстеріоризації дій. 4. Охарактеризуйте функції структурних елементів діяльності.
3	<p>Тема 3. ПРЕДМЕТ, ОБ'ЄКТ І СТРУКТУРА СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ</p> <p>Предмет і об'єкт соціальної психології.</p> <p>Соціальна психологія – це галузь психологічної науки, яка вивчає закономірності й механізми поведінки, спілкування й діяльності людей, обумовлених їх включеністю в соціальні групи, а також психологічні особливості самих груп.</p> <p>Предмет соціальної психології - закономірності психічної діяльності, поведінки та взаємодії людей як представників соціальних груп, психологічні характеристики цих груп та психологічні аспекти будь-яких інших явищ соціального життя.</p> <p>Об'єктом досліджень соціальної психології можуть бути особистість, соціальна група (від діади – пари індивідів, до нації або масового суспільного руху), їх поведінка та діяльність, процеси розвитку особистості і певної групи, процеси міжособистісної та міжгрупової взаємодії тощо.</p> <p>Структура соціальної психології та її зв'язок з іншими науками.</p> <p>Відповідно до основних об'єктів дослідження в соціальній психології виокремлюють такі розділи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • соціальна психологія особистості; • психологія міжособистісної взаємодії у сумісній діяльності; • психологія малих груп; • психологія міжгрупового впливу • психологія великих соціальних груп і масових явищ . <p>Методи соціальної психології:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Метод спостереження • Метод фокус-груп. • Метод аналізу документів • Контент-аналіз • Метод опитування • Метод соціометрії • Метод групової оцінки особистості • Тести • Експеримент <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У чому полягає предмет соціальної психології? 2. Назвіть основні галузі (розділи) соціальної психології. 3. Назвіть основні методи соціальної психології. 4. Які основні переваги та недоліки методу спостереження?
4	<p>Тема 4. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ</p> <p>Особистість як предмет вивчення.</p> <p>Поняття «індивід», «особистість», «індивідуальність» та співвідношення між ними. Особистість – це конкретний людський індивід з індивідуально виявленими своєрідними розумовими, емоційними, вольовими та фізичними властивостями. Характерними ознаками особистості є наявність у неї свідомості, виконувани нею суспільні ролі, суспільно корисна спрямованість її діяльності. Індивідуальність – своєрідне, неповторне сполучення таких психологічних особливостей людини, як характер, темперамент, особливості перебігу психічних процесів (сприймання, пам'яті, мислення, мовлення, почуттів, волі), особливості її</p>

	<p>мотиваційної сфери, спрямованості.</p> <p>Соціальна установка особистості. Соціальна установка – стійке, фіксоване утворення особистості, що надає стабільності та спрямованості її діяльності, поведінці, уявленням про світ і саму себе. Установка свідчить про готовність людини діяти певним чином, що зумовлює швидкість її реагування на ситуацію та деякі ілюзії сприймання.</p> <p>«Я-концепція» як соціально-психологічний феномен. «Я-концепція» – це динамічна система уявлень людини про себе, яка включає усвідомлення своїх фізичних, інтелектуальних та інших особливостей; самооцінку та суб'єктивне сприймання зовнішніх чинників, які впливають на особистість.</p> <p>«Я-концепція» складається із трьох структурних елементів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пізнавальний (когнітивний) компонент; • емоційно-оцінний (афективний) компонент; • поведінковий (конативний) компонент. <p>Соціалізація особистості: механізми, умови, фази (стадії), адаптація.</p> <p>Соціалізація (від лат. socialis – суспільний) у широкому розумінні означає розвиток людини як соціальної істоти, становлення її як особистості.</p> <p>Соціалізація – це процес входження індивіда в суспільство, активного засвоєння ним соціального досвіду, соціальних ролей, норм, цінностей, необхідних для успішної життєдіяльності в певному суспільстві.</p> <p>Основними механізмами соціалізації є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ідентифікація • імітація • навіювання • соціальна фасилітація <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чому дослідження особистості повинно здійснюватися нерозривно від суспільства, у якому вона існує? 2. Розкрийте поняття «Я-концепція» особистості та назвіть її структурні компоненти. 3. Яку роль відіграє самооцінка в процесі розвитку самосвідомості особистості? 4. Надайте характеристику поняття «установка», назвіть її функції.
5	<p>Тема 5. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖОСОБИСТІСНОГО СПІЛКУВАННЯ</p> <p>Поняття спілкування. Спілкування – взаємодія між двома чи кількома особами, що полягає в обміні інформацією, взаємовпливі та взаєморозумінні; це обмін інформацією між людьми, зумовлений потребами спільної діяльності, зв'язок, взаємодія та взаємовплив людей у процесі матеріального та духовного виробництва.</p> <p>Функції спілкування: інформаційно-комунікативна, регулятивно-комунікативна, афективно-комунікативна.</p> <p>Спільнота, мова, мовлення.</p> <p>Різновиди спілкування. Виділяють різноманітні види спілкування в залежності від обраного критерію.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. За наявністю чи відсутністю будь-якого посередника в процесі спілкування його поділяють на: <ul style="list-style-type: none"> - безпосереднє (пряме); - опосередковане (непряме). 2. За характером комунікантів у просторі: <ul style="list-style-type: none"> - контактне; - дистантне. 3. За формою існування мови: <ul style="list-style-type: none"> - усне; - письмове. 4. З погляду змінної - постійної позиції "Я-мовця" і "Ти-слухача": <ul style="list-style-type: none"> - діалогічне; - монологічне. 5. За кількістю учасників:

	<p>- міжособистісне; - масове.</p> <p>6. З погляду ситуації спілкування і взаємостосунків: - приватне; - офіційне.</p> <p>Вербальні та невербальні засоби спілкування. Техніки і прийоми спілкування.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>1. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Охарактеризуйте різновиди вербального міжособистісного спілкування. 2. Порівняйте змістовне навантаження понять «спілкування» і «комунікація». 3. Назвіть і проаналізуйте функції спілкування. 4. Проаналізуйте співвідношення понять «спільнота», «спільність» і «спілкування»</p>
6	<p>Тема 6. ПСИХОЛОГІЯ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ Міжособистісна взаємодія у сумісній діяльності. Структура спілкування: комунікативна, інтерактивна та перцептивна сторони спілкування. Комунікативна сторона спілкування (обмін інформацією, зворотній зв'язок, бар'єри, вплив). Комунікативна сторона спілкування пов'язана із виявленням специфіки обміну інформацією між людьми як активними суб'єктами спілкування, тобто із врахуванням тих знань, якими обмінюються люди. Перцептивна сторона спілкування (механізми соціальної перцепції, формування першого враження, стереотипи). Перцептивна сторона спілкування містить в собі процес взаємного сприймання і розуміння співрозмовниками один одного. Інтерактивна сторона спілкування (стратегії взаємодії, структура взаємодії, структура конфліктної взаємодії). Інтерактивна сторона спілкування: організація суб'єктами спілкування спільної стратегії взаємодії.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>1. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Дайте визначення поняттю «взаємодія» 2. Яку роль виконує механізм зворотного зв'язку? 3. Розкрийте сутність комунікативної, інтерактивної і перцептивної сторін спілкування. 4. Які бар'єри можуть зустрічатися при міжособистісному спілкуванні.</p>
7	<p>Тема 7. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ МАЛОЇ ГРУПИ Мала група та її основні характеристики. Мала група – невелике за розміром об'єднання людей, що пов'язані безпосередньою взаємодією. Основні емпіричні параметри, за допомогою яких може бути здійснено соціально-психологічний аналіз групи: <ul style="list-style-type: none"> • характеристики групи (композиція групи, структура, групові процеси). • характеристики, які визначають місце людини у групі (система групових очікувань, систему статусів і ролей членів групи). Соціометрична структура малої групи. Соціометрична структура – сукупність супідрядних позицій учасників групи в системі внутрішньогрупових міжособистісних уподобань. Іншими словами, це система уподобань та відторгнень, емоційних симпатій і антипатій між учасниками групи. Свою назву структура отримала відповідно до основних методів її діагностики – соціометричної та аутосоціометричної методик. Комунікативна структура малої групи. Комунікативна структура малої групи – це сукупність позицій членів групи в системах інформаційних потоків, що пов'язують членів групи, як між собою, так і з зовнішнім середовищем, а також це концентрація групової інформації. Характеристика групових явищ. Однією з найважливіших умов існування групи є її цілісність. Вона проявляється у поведінковій, емоційній та когнітивній єдності, що досягається за рахунок певних соціально-</p>

	<p>психологічних явищ та їх всебічних зв'язків.</p> <p>До явищ в малих групах відносяться:</p> <ul style="list-style-type: none"> • лідерство, • груповий тиск, • міжособистісні відносини, • згуртованість. <p>Міжособистісні відносини в малій групі.</p> <p>Міжособистісні відносини – це сукупність об'єктивних зв'язків та взаємодій між індивідами, які належать до однієї групи.</p> <p>Основою міжособистісних відносин у групі є, перш за все, емоційна міжособистісна привабливість членів групи.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть основні параметри аналізу малої групи 2. У чому полягає феномен лідерства? 3. Які чинники впливають на рівень конформності людини? 4. У чому полягає процес групового тиску?
8	<p>Тема 8. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ МІЖГРУПОВИХ ВІДНОСИН</p> <p>Характеристика міжгрупових відносин у соціальній психології.</p> <p>Психологія міжгрупових відносин – напрям соціальної психології, що посідає провідне місце на сучасному етапі розвитку науки та має велике значення як для теорії, методології соціальної психології, так і для практики.</p> <p>Міжгрупові відносини – сукупність соціально-психологічних явищ, які характеризують суб'єктивне відображення зв'язків між соціальними групами, а також зумовлений ними спосіб взаємодії спільнот.</p> <p>Основна функція міжгрупових відносин – збереження, стабілізація та розвиток груп як функціональних одиниць суспільного життя.</p> <p>Соціальна ідентичність і порівняння.</p> <p>Соціальна ідентичність – усвідомлення індивідом своєї приналежності до конкретних соціальних груп разом з емоційною та ціннісною значимістю цього членства для самої особистості.</p> <p>Соціальне порівняння – це процес співвіднесення якісних ознак соціальних груп однієї з іншою, результатом якого є встановлення відмінностей між ними (міжгрупова диференціація)</p> <p>Процеси міжгрупової інтеграції та диференціації.</p> <p>Міжгрупова диференціація - соціально-психологічні процеси міжгрупового сприймання, порівняння, оцінки, що пов'язані з встановленням відмінностей між своєю та іншими групами.</p> <p>Міжгрупова інтеграція – це наявність між групами таких зв'язків та залежностей, які сприяють їх об'єднанню, взаємній співпраці, більш успішній реалізації функцій як своєї групи, так і більш широкої спільноти, в яку включені групи, що взаємодіють.</p> <p>Міжгрупова ворожість.</p> <p>Міжгрупова ворожість – це негативне упереджене ставлення до членів іншої групи</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте основні напрямки дослідження міжгрупових відносин. 2. Наведіть приклади внутрішньогрупового фаворитизму та міжгрупової дискримінації у відносинах між групами. 3. Охарактеризуйте основні положення теорії соціальної ідентичності. 4. У чому полягає соціальний зміст тенденції інтеграції та диференціації при взаємодії групи з іншими суб'єктами?
9	<p>Тема 9. ПСИХОЛОГІЯ ВЕЛИКИХ ГРУП</p> <p>Класифікація, структура, загальні ознаки та рівні розвитку великих соціальних груп.</p> <p>Велика соціальна група – це кількісно не обмежена, складно організована соціальна група, що формується на основі певних соціальних ознак (<i>стать, вік, національність, релігія тощо</i>).</p> <p>Класифікація великих соціальних груп може здійснюватися за різними ознаками.</p>

За характером зв'язку всередині групи розрізняють:

- соціальні верстви (страти), етноси, релігійні конфесії;
- партії, громадські і професійні об'єднання.

За тривалістю існування виокремлюють:

- сталі;
- тимчасові.

За характером організованості великі соціальні групи поділяють на:

- стихійні;
- організовані.

Великі групи можуть бути відкритими і закритими. Членство в останніх визначається внутрішніми законами груп.

Структура великих соціальних груп складається з низки елементів: психічних властивостей, психічних процесів і психічних станів, але особливу увагу звертають на:

- психічний склад як стале утворення (*соціальний або національний характер*).
- специфічні регулятори соціальної поведінки (*традиції*);
- емоційна сфера (*потреби, інтереси, настрої*).

Для великих соціальних груп характерними є певні загальні ознаки, які відрізняють їх від малих груп і виступають специфічними регуляторами соціальної поведінки.

- звичаї і традиції
- спосіб життя великої соціальної групи.

У соціальній психології виділяють 3 рівня розвитку великих соціальних груп:

Перший (найнижчий) – типологічний рівень. Він характеризується тим, що члени групи об'єктивно подібні між собою за певними ознаками. Ці ознаки можуть мати суттєве значення в регуляції їхньої індивідуальної поведінки, але не стають підставою для створення психологічної спільноти.

Другий – рівень ідентифікації - характеризується тим, що члени соціальної групи усвідомлюють свою приналежність до даної спільноти і ідентифікують себе з її членами.

Третій – рівень солідарності або інтегрованості. На цьому рівні члени групи усвідомлюють спільність своїх інтересів і готові до спільних дій заради колективних цілей.

Психологічні явища у великих соціальних групах.

У великих соціальних групах психічні явища виділяють за сферами психіки:

- когнітивної;
- потребово-мотиваційної;
- афективної;
- регулятивно-вольової (діяльнісної).

Психологія натовпу.

Натовп – безструктурне скупчення людей, які позбавлені чітко усвідомлених спільних цілей, але взаємно пов'язані подібністю емоційного стану і спільним об'єктом уваги.

Основні етапи формування натовпу

Перший етап формування та функціонування натовпу – циркулярна реакція, яка спонукає присутніх проявляти схожі емоції і задовольняти нові емоційні потреби через психічну взаємодію.

Другий етап починається одночасно з процесом кружляння, під час якого почуття ще більш загострюються і виникає готовність реагувати на інформацію, що надходить від присутніх. Внутрішнє кружляння на основі триваючої циркулярної реакції наростає. Наростає і збудження. Люди стають схильними не тільки до спільних, але й до негайних дій.

Третій етап формування натовпу полягає у появі нового загального об'єкта уваги, на якому фокусуються імпульси, почуття й уява людей.

Психологія чуток та паніки.

Досить поширеними масовими явищами у великих групах є чулки і паніка.

Чулки є формою спотвореної інформації про значущий об'єкт, яка розповсюджується поміж людьми у великих соціальних групах в умовах невизначеності і нестабільності.

Паніка – це психічний стан, що виникає при реальній або уявній небезпеці й охоплює людей, які знаходяться в умовах поведінкової невизначеності в підвищеному емоційному збудженні від некерованого почуття страху.

	<p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Назвіть і охарактеризуйте психологічні особливості індивіда в натовпі. 2. Поясніть, у чому виявляються типові форми життєдіяльності великих соціальних груп. 3. Охарактеризуйте механізми управління натовпом. 4. Назвіть і охарактеризуйте найважливіші умови виникнення паніки.
--	--

Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять сформувані у студентів: розуміння теоретичного матеріалу; вміння формувати самостійні судження, відстоювати власні погляди, аргументуючи їх на основі наукових фактів; уміння та навички самостійної роботи з підготовки до безпосередньої участі в семінарі-обговоренні.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань, завдання на СРС
1	<p>Тема 1. ВСТУП ДО ПСИХОЛОГІЇ. ПСИХІЧНЕ ВІДОБРАЖЕННЯ</p> <p>Мета: закріпити та поглибити знання студентів про особливості функціонування психіки, умови психічного розвитку особистості, свідомість та її структуру.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке психічне відображення? У чому полягає активний характер психічного відображення? 2. У чому суть рефлексорної природи психіки? 3. Охарактеризувати головні закономірності психічної діяльності. 4. Охарактеризувати функції психіки. 5. Стадії розвитку психіки (сенсорна; перцептивна; інтелектуальна). 6. Походження свідомості та її структура. 7. Єдність свідомості й діяльності. 8. Розвиток психіки в онтогенезі та філогенезі. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати елементарну сенсорну стадію розвитку психіки 2. Охарактеризувати елементарну перцептивну стадію розвитку психіки. 3. Охарактеризувати стадію тваринного інтелекту.
2	<p>Тема 2. ВСТУП ДО ПСИХОЛОГІЇ. ДІЯЛЬНІСТЬ.</p> <p>Мета: закріпити та поглибити знання студентів про діяльність, суб'єктно-діяльнісний підхід, особливості розвитку психіки та особистості людини в діяльності та впливу індивідуально-психологічних особливостей особистості на її діяльність.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діяльність особистості. 2. Співвіднесення особистості з категорією діяльності. 3. Сутність суб'єктно-діялісного підходу. 4. Особливості розвитку психіки та особистості людини в діяльності 5. Вплив індивідуально-психологічних особливостей особистості на діяльність людини. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте характеристику активності особистості та її джерел. 2. Проаналізуйте співвідношення свідомості та діяльності. 3. Розкрийте зміст процесів інтеріоризації та екстеріоризації дій. 4. Охарактеризуйте функції структурних елементів діяльності.
3	<p>Тема 3. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ. ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.</p> <p>Мета: систематизувати та закріпити знання студентів про методи і основні напрями розвитку соціальної психології.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні методи дослідження в соціальній психології. <ul style="list-style-type: none"> • Метод спостереження

	<ul style="list-style-type: none"> • Метод фокус-груп. • Метод аналізу документів • Контент-аналіз • Метод опитування • Метод соціометрії • Метод групової оцінки особистості • Тести • Експеримент <p>2.Етапи соціально-психологічного дослідження.</p> <p>3.Основні вимоги до методів дослідження: точність, валідність та надійність.</p> <p>4.Основні напрями розвитку соціальної психології:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Біхевіоризм. • Когнітивний напрямок. • Психоаналітичний напрямок. • Гуманістичний напрямок. • Теорія екологічних систем Урі Бронфенбренера <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть основні і охарактеризуйте методи соціальної психології. 2. Які основні переваги та недоліки методу спостереження? 3. Назвіть і охарактеризуйте основні напрями розвитку соціальної психології.
4	<p>Тема 4. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ: ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА, СТАТЕВО-РОЛЬОВА СОЦІАЛІЗАЦІЯ</p> <p>Мета: ознайомити студентів з основними видами соціалізації особистості.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політична соціалізація. 2. Економічна соціалізація. 3. Статеворольова соціалізація. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте особливості політичної соціалізації. 2. Охарактеризуйте особливості економічної соціалізації. 3. Охарактеризуйте особливості статево-рольової соціалізації.
5	<p>Тема 5. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖОСОБИСТІСНОГО СПІЛКУВАННЯ. НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ СПІЛКУВАННЯ</p> <p>Мета: систематизувати та закріпити знання студентів про особливості невербального спілкування</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Невербальні засоби спілкування 2. Загальне уявлення про невербальне спілкування 3. Поняття «конгруентність». 4. Значення зон і територій при невербальному спілкуванні 5. Жести рук і значення жестів, пов'язаних з дотиком рук до різних частин обличчя 6. Розпізнавання невербальних захисних бар'єрів 7. Сигнали очей 8. Віддзеркалювання 9. Вплив на оточуючих за допомогою різних положень корпусу тіла 10. Способи розміщення учасників за столом <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте особливості і засоби невербального спілкування.
6	<p>Тема 6. ПСИХОЛОГІЯ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ</p> <p>Мета: ознайомити студентів з засобами і технологіями подолання деструктивних форм міжособистісної взаємодії.</p>

	<p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Засоби і прийоми подолання психологічних бар'єрів при міжособистісній взаємодії. 2. Технології впливу у міжособистісній взаємодії. 3. Засоби запобігання впливу маніпуляцій. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте визначення поняттю «взаємодія» 2. Яку роль виконує механізм зворотного зв'язку? 3. Розкрийте сутність комунікативної, інтерактивної і перцептивної сторін спілкування. 4. Які бар'єри можуть зустрічатися при міжособистісному спілкуванні.
7	<p>Тема 7. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ МАЛОЇ ГРУПИ. ЛІДЕРСТВО І ЗАСОБИ УПРАВЛІННЯ ГРУПОЮ Мета: поглибити і розширити знання студентів щодо особливостей лідерства у малих групах</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення поняття «лідерство» 2. Типології лідерів 3. Співвідношення понять «лідерство» і «управління» 4. Інтелект в лідерстві 5. Цінності й установки лідера 6. Фундаментальні засади етичного лідерства <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте особливості лідерства у малих групах. 2. Як співвідносяться поняття «лідерство» і «управління»?
8	<p>Тема 8. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ МІЖГРУПОВИХ ВІДНОСИН Мета: поглибити і розширити знання студентів щодо особливостей міжгрупових відносин</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика міжгрупових відносин у соціальній психології. 2. Соціальна ідентичність і порівняння. 3. Процеси міжгрупової інтеграції та диференціації. 4. Міжгрупова ворожість. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте основні напрямки дослідження міжгрупових відносин. 2. Наведіть приклади внутрішньогрупового фаворитизму та міжгрупової дискримінації у відносинах між групами. 3. Охарактеризуйте основні положення теорії соціальної ідентичності. 4. У чому полягає соціальний зміст тенденції інтеграції та диференціації при взаємодії групи з іншими суб'єктами?
9	<p>Тема 9. ПСИХОЛОГІЯ ВЕЛИКИХ ГРУП. МАСОВІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЯВИЩА Мета: поглибити і розширити знання студентів щодо масових соціально-психологічних явищ</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про масові соціально-психологічні явища. 2. Психологічна характеристика натовпу. 3. Формування громадської думки. 4. Колективне переживання та його прояви. 5. Змагання та його прояви. 6. Психологія чуток та паніки. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте психологічну характеристику натовпу. 2. Назвіть і охарактеризуйте умови виникнення паніки. 3. Назвіть і охарактеризуйте умови виникнення чуток. 4. Назвіть і охарактеризуйте умови формування громадської думки. 5. Поясніть що таке колективне переживання. 6. Охарактеризуйте змагання та його прояви.

6. Самостійна робота студента

Студенти самостійно опрацьовують питання:

Тема 9. ПСИХОЛОГІЯ ВЕЛИКИХ ГРУП

1. Класифікація, структура, загальні ознаки та рівні розвитку великих соціальних груп.
2. Психологічні явища у великих соціальних групах.
3. Психологія натовпу.
4. Психологія чуток та паніки.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

При викладанні дисципліни семестровий рейтинг студента формують: робота на семінарах і вчасна здача відповідей на тестові завдання модульної контрольної роботи. Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Відвідуваність і виконання завдань

Студентам важливо відвідувати лекції, оскільки на них висвітлюватиметься систематизований навчальний матеріал в обсязі, достатньому для опанування дисципліни студентом, що дасть змогу краще підготуватись до семінарських занять і в цілому опанувати дану дисципліну. Відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь студента на семінарських заняттях є обов'язковою. Пропуск семінарського заняття не дає можливість отримати студенту бали у семестровий рейтинг. Разом з тим, студент, який пропустив семінарські заняття з поважної причини, і має необхідний документ, який підтверджує відсутність (наприклад довідку від лікаря), може здати підготовлену доповідь викладачу під час консультацій або під час перерви у навчальному занятті і отримати не більше половини максимального вагомого балу, який передбачений за участь в семінарі (тобто максимальна кількість балів складатиме не більше 3). Графік консультацій, доступний на сайті кафедри психології і педагогіки, але викладач сам призначає студентам час консультації в індивідуальному порядку.

Теми і завдання для семінарських занять передбачені робочою програмою дисципліни (силабусом), доступною з особистого кабінету студента в системі «Кампус», гугл класі або на сайті кафедри психології і педагогіки.

На лекціях та семінарських заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, пов'язаних з навчанням. Бажано, щоб на семінарському занятті студент використовував підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття.

Форми роботи

На лекціях висвітлюється зміст тем кредитного модуля «Соціальна психологія». Тематика лекцій наведена у робочій програмі дисципліни.

На семінарських заняттях студенти поглиблюють і розширюють знання з соціальної психології. Тематика семінарських занять наведена у робочій програмі дисципліни. Під час семінарських занять викладач резюмує сильні і слабкі місця у доповідях студентів, вказує на помилки, якщо такі є, дає відповіді на додаткові питання студентів з теми семінарського заняття.

Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

(інша необхідна інформація стосовно академічної доброчесності)

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: опитування за темою заняття, модульна контрольна робота.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг виконання студентами індивідуальних навчальних планів згідно з графіком навчального процесу.

Семестровий контроль: залік

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) відповіді та доповнення відповідей інших студентів у процесі дискусії на семінарських заняттях;
- 2) написання модульної контрольної роботи.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Робота на семінарських заняттях:

Максимальна кількість балів складає 54 (максимальна кількість балів на 1 занятті – 6):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших аспірантів у процесі дискусії	5-6
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	3-4
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування, відсутність відповіді, ухилення від участі у семінарському занятті	0

Студент отримує найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь на проведених семінарських заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу студента. Належна підготовка студента до семінарського заняття займатиме в середньому 1-1,5 години.

Викладач оцінює роботу студента на кожному семінарському занятті, але конкретна підсумкова кількість балів за роботу на семінарських заняттях виставляється викладачем під час першого і другого етапу проміжної атестації – на восьмому і чотирнадцятому тижнях навчання відповідно. Рейтинг студента станом на 8-й тиждень (за результатами роботи на 4 семінарських заняттях) і 14-й тиждень (за результатами роботи на наступних 7-8 семінарських заняттях) навчання повідомляється студенту на занятті чи в особистому кабінеті електронного кампусу.

2. Складання модульної контрольної роботи

На 15-16 тижні семестру студенти виконують модульну контрольну роботу. МКР виконується на лекційному занятті, тривалість МКР – 45 хвилин. Модульна контрольна робота містить 46 тестових питань, кожне питання містить 3-4 варіанти відповіді, серед яких правильною є лише одна. Задача студента – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на думку студента) та позначити його у будь-який зручний спосіб.

Студент може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення студента з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Максимальна кількість балів складає 46 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконане правильно (кожне з 46)	1
Тестове завдання виконане не правильно (кожне з 46)	0

Умови допуску до семестрового контролю: студенти, які не виконали всіх передбачених силабусом завдань не допускаються до заліку.

Семестровий контроль:

Студенти, які набрали протягом семестру **60 і більше балів** мають можливості:

а) отримати залікову оцінку (залік) відповідно до набраного рейтингу (рейтингові бали переводяться до оцінки згідно із таблицею та заносяться до відомості семестрового контролю);

б) виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки (при цьому попередній рейтинг студента з дисципліни скасовується і він отримує оцінку тільки за результатами залікової контрольної роботи).

Студенти, які набрали протягом семестру менше **60 балів, але виконали умови допуску**, виконують залікову контрольну роботу.

Залікова контрольна робота складається з трьох теоретичних питань за тематичними розділами курсу та виконується письмово.

Залікова контрольна робота оцінюється за шкалою 100 балів: перше запитання оцінюється максимально у 34 бали, друге та третє – 33 бали.

Критерії оцінювання запитань:

повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 34 (33)...30 балів;

достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 29...25 балів;

неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 24...20 балів;

незадовільна відповідь – 0 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації студентам

Працюючи на лекції студенту варто конспектувати основні поняття.

При підготовці до семінарського заняття студент має опрацювати лекційний матеріал з відповідної теми певної теми, а також бажано ознайомитись з додатковою літературою. Якщо у студентів виникають питання необхідно обговорити їх з викладачем.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри психології і педагогіки, к.психол.н, доцентом, Кононець Марією Олександрівною

Ухвалено кафедрою психології і педагогіки (протокол № 5 від 18.11.2020 р.)

Погоджено Методичною радою університету (протокол № 3 від 27.01.2022 р.)

Орієнтовні питання до залікової контрольної роботи

1. У чому полягає предмет соціальної психології?
2. Назвіть основні галузі (розділи) соціальної психології.
3. Назвіть основні методи соціальної психології.
4. Які основні переваги та недоліки методу спостереження?
5. Які основні переваги та недоліки методу опитування?
6. Чому дослідження особистості повинно здійснюватися нерозривно від суспільства, у якому вона існує?
7. Розкрийте поняття «Я-концепція» особистості та назвіть її структурні компоненти.
8. Яку роль відіграє самооцінка в процесі розвитку самосвідомості особистості?
9. Надайте характеристику поняття «установка», назвіть її функції.
10. Розкрийте сутність поняття «соціалізація» та визначте її основні етапи.
11. Порівняйте змістовне навантаження понять «спілкування» і «комунікація».
12. Поясніть, що таке рівні спілкування?
13. Назвіть і проаналізуйте функції спілкування.
14. Проаналізуйте співвідношення понять «спільнота», «спільність» і «спілкування».
15. Розкрийте змістовне навантаження понять «мова» і «мовлення».
16. Назвіть і проаналізуйте різновиди мовлення.
17. Який зміст ви вкладаєте у поняття «вербальне» і «невербальне» спілкування?
18. Охарактеризуйте різновиди вербального міжособистісного спілкування.
19. Дайте характеристику засобів невербального міжособистісного спілкування.
20. Розкрийте особливості техніки спілкування, заснованого на розумінні.
21. Дайте визначення поняттю «взаємодія».
22. Яку роль виконує механізм зворотного зв'язку?
23. Що таке «соціальний стереотип»?
24. У чому полягає суть комунікативних бар'єрів?
25. Розкрийте сутність інтерактивної сторони спілкування.
26. Назвіть основні параметри аналізу малої групи
27. У чому полягає феномен лідерства?
28. Які чинники впливають на рівень конформності людини?
29. У чому полягає процес групового тиску?
30. У чому сенс сумісності та спрацьовуваності у групі?
31. Охарактеризуйте основні напрямки дослідження міжгрупових відносин.
32. Наведіть приклади внутрішньогрупового фаворитизму та міжгрупової дискримінації у відносинах між групами.
33. Охарактеризуйте основні положення теорії соціальної ідентичності.
34. У чому полягає соціальний зміст тенденції інтеграції та диференціації при взаємодії групи з іншими суб'єктами?
35. Охарактеризуйте явище міжгрупової ворожості з точки зору теорії реального конфлікту, відносної депривації, соціальної ідентичності та самокатегоризації.
36. Назвіть і охарактеризуйте психологічні особливості індивіда в натовпі.
37. Поясніть, у чому виявляються типові форми життєдіяльності великих соціальних груп.
38. Охарактеризуйте механізми управління натовпом.
39. Назвіть і охарактеризуйте найважливіші умови виникнення паніки.
40. Охарактеризуйте соціально-психологічні закономірності виникнення і поширення чуток.